

Oktatási Hivatal

A 2019/2020. tanévi Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny első forduló

MAGYAR IRODALOM

FELADATLAP ÉS VÁLASZLAP

Munkaidő: 180 perc

Elérhető pontszám: 100 pont

ÚTMUTATÓ

A munka megkezdése előtt nyomtatott nagybetűvel ki kell tölteni az adatokat tartalmazó részt és minden különálló lapon a versenyző nevét, évfolyamát, osztályát!

A feladatok megoldásához íróeszközön kívül **más segédeszköz, illetve pótlap nem használható!** Javítás csak a hibásnak vélt szöveg áthúzásával és a jónak vélt megoldás mellé írásával történhet, hibajavító kifestőt tilos alkalmazni! Durva vagy súlyos helyesírási hibáért pontlevonás jár. Az üresen hagyott részeket át kell húzni a dolgozatban!

A feladatlapokat a szaktanár (szaktanári munkaközösség) értékeli központi javítási-értékelési útmutató alapján. Továbbküldhetők a **legalább 70 pontra** értékelt dolgozatok.

A VERSENYZŐ ADATAI

A versenyző neve: oszt.:

Az iskola neve:

.....

Az iskola címe: irsz. város

..... utca..... hsz.

Iskolai pontszám: Bizottsági pontszám:

Javító tanár aláírása: Felüljavító(k) aláírása:

.....

1. Irodalmi szereplők

Adja meg a szereplő nevéhez tartozó szerzőt, a mű címét és a mű műfaját!

(Minden helyesen kitöltött sor 1 pontot ér.)

Szereplő	Szerző	Cím	műfaj
Kepler			
Kreón			
Vajkay Ákos			
Raszkolnyikov			
Szemérmertes Erzsók			
Jean Valjean			
Veres juhász			
Akakij Akakijejics			
Julien Sorel			
Laczfi Endre			

Az elérhető pontszám:	10
Az elért pontszám:	

2. Mitológia

Kik a múzsák? Egészítse ki az alábbi meghatározást!

(Minden helyes válasz 0,5 pontot ér.)

....., a görög főistennek és Mnemoszünének, az emlékezet istennőjének leányai, akik a hegyén élnek. A művészetek, a történetírás és a istennői. Feladatuk az istenek harcainak dicsőítése és az emberi gondok és fájdalmak enyhítése zenével, költészettel, tánccal. Az alkotóképesség sokszínűségét jelképezik. Vezetőjük

Az elérhető pontszám:	2
Az elért pontszám:	

3. Biblia

A megfelelő név vagy meghatározás megadásával töltsé ki a táblázatot!

(Minden helyes válasz 0,5 pontot ér.)

Név	Meghatározás
	Ady 1908-as kötetének címében szereplő ószövetségi próféta.
	Tanítvány, aki háromszor tagadta meg Jézust.
	Testvérei a kútba vetették, majd eladták rabszolgakereskedőknek.
Mózes	
Káin	
	Bölcsességéről híres ószövetségi király, nevezetesen bölcs ítéletei.
	A damaszkuszi úton szakított korábbi életfelfogásával.
Máté	
	Római helytartó, aki meghozta Jézus halálos ítéletét, de mosta kezeit.
Keresztelő (Szent) János	

Az elérhető pontszám:	5
Az elért pontszám:	

4. Képzőművészetek

Melyik stílusirányzathoz / korstílushoz sorolhatók az alábbi képzőművészeti remek?

(Minden helyes válasz 0,5 pontot ér.)

Műalkotás	stílusirányzat/korstílus
Szent Teréz eksztázisa (Lorenzo Bernini)	
Vénusz születése (Sandro Botticelli)	
Ásító inas (Munkácsy Mihály)	
Avignoni kisasszonyok (Picasso)	

Az elérhető pontszám:	2
Az elért pontszám:	

5. Kakuktkojás

Húzza alá a kakuktkojást!

(Minden helyes válasz 0,5 pontot ér.)

eposz	– Iliász, Szigeti veszedelem, Don Quijote de la Mancha, Zalán futása
irodalmi folyóirat	– Pásztortűz (1921-1944), Pesti Hírlap (1841-1944), Új Idők (1894-1949), Athenaeum (1837-1843)
műzsa	– Júlia, Pacsirta, Lilla, Etelka
klasszikus triász	– Révai Miklós, Baróti Szabó Dávid, Rájniz József, Bessenyei György
mecénás	– Vergilius, Maecenas, Hatvany Lajos, Festetics György
reneszánsz	– Dávid-szobor, a sárospataki vár, Leonardo da Vinci, Nemzeti Múzeum
Gogol	– Holt lelkek, A revizor, A vörös postakocsi, Egy örült naplója
Kölcsey Ferenc	– Vanitatum vanitas, A közelítő tél, Zrínyi dala, Parainesis

Az elérhető pontszám:	4
Az elért pontszám:	

6. Kislexikon

Határozza meg az alábbi fogalmakat! Meghatározásában legalább két válaszelem szerepeljen!

(Minden helyes válasz 1 pontot ér.)

szinekdoché:

.....

.....

tézisregény.....

.....

.....

oximoron

.....

.....

ditirambus.....

.....

.....

szürrealizmus.....

.....

.....

históriás ének.....

.....

.....

.....

Az elérhető pontszám:	6
Az elért pontszám:	

7. Villámkérdések

Válaszoljon röviden és lényegre törően az alábbi kérdésekre!

(Minden helyes válasz 1 pontot ér. Fél pont nem adható!)

Soroljon fel három Csehov-drámát!

.....
.....
.....

Több írónk szülőhelye került az országhatáron túlra a trianoni döntés után. Említsen meg egy költőt/író a születési hely és a jelenlegi országnév megadásával!

.....
.....

Soroljon fel három magyar nőíró!

.....
.....
.....

Az írók gyakran választanak témául történelmi eseményt! Nevezzen meg két ilyen szerzőt művének címével együtt!

.....
.....

Mikszáth Kálmán mely műveivel vált ismert íróvá? Soroljon fel kettőt megjelenésük idejével együtt!

.....
.....

Az elérhető pontszám:	5
Az elért pontszám:	

8. Középkor-kvíz

Karikázza be a megfelelő választ!

(Minden helyes válasz 0,5 pontot ér.)

1. A középkorban „pogány szentként” tisztelik egy művének félreértelmezése miatt.
 - a) Dante
 - b) Ovidius
 - c) Vergilius

2. Ki az a „Naso pápa” a vágáns dalokban?
 - a) Ovidius
 - b) Villon
 - c) Aiszkhülosz

3. Melyik az első magyar nyelvű szövegemlék?
 - a) A Tihanyi Apátság alapítólevele
 - b) Soproni virágének
 - c) Halotti beszéd és könyörgés

4. A „Stabat mater” kezdetű híres planctus szerzője.
 - a) Szent Ambrus
 - b) Assisi Szent Ferenc
 - c) Jacopone da Todi

Az elérhető pontszám:	2
Az elért pontszám:	

9. Magyar reneszánsz és barokk irodalom

Röviden mutassa be az alábbi személyeket! Jellemezze munkásságukat, és nevezze meg egy művüket!

(Minden helyes válaszelem 1 pontot ér.)

Név	Munkásságának területei	Fontosabb műve
Károli Gáspár		
Pázmány Péter		
Szenczi Molnár Albert		
Apáczai Csere János		
Bethlen Miklós		
Mikes Kelemen		

Az elérhető pontszám:	12
Az elért pontszám:	

10. Művek, szerzők

Adja meg alábbi művek szerzőinek nevét és műfaját, majd írja be a táblázatba a művek keletkezésének idejét a század megjelölésével!

(Minden helyes válaszelem 0,5 pontot ér.)

Cím	Szerző	Műfaj	Keletkezési idő
A Pesti Magyar Társasághoz			
Aeneis			
Az ifjú Werther szenvedései			
Szegény emberek			
Nádas tavon			
Aphroditéhoz			

Az elérhető pontszám:	9
Az elért pontszám:	

11. Korstílusok

Írja be a táblázat megfelelő oszlopába a három korstílus összekeveredett adatait!

(Minden helyes sor 1 pontot ér.)

Barokk	Klasszicizmus	Romantika

1. példázatos államregény	6. elvagyódás a jelenből
2. Óda egy görög vázához	7. Torquato Tasso
3. az irodalmi műfajok szilárd rendje	8. Kölcsey: Nemzeti hagyományok
4. monumentalitás	9. a tér kitágítása az ég felé
5. racionalizmus	

Az elérhető pontszám:	3
Az elért pontszám:	

12. Pályakép**A.**

Értelemszerűen egészítse ki az alábbi életrajzot!

(Minden helyes válaszelem 0,5 pontot ér.)

.....-ban született Szekszárdon, erősen vallásos értelmiségi család gyermekeként. 1901-ben beiratkozott a pesti egyetem bölcsészkarára. László stílusgyakorlatain ismerkedett meg Juhász Gyulával és Kosztolányi Dezsővel. Latin-magyar szakon szerzett diplomát. Baján, Szekszárdon,-on, Újpesten és Budapesten tanított. Első műveivel a című antológiában jelent meg (1908). című versével nagy botrányt kavart, mert Ady *Fekete zongora* című művével egyetemben érthetetlennek találták. 1908-ban Itáliába utazott, és ekkor határozta el az lefordítását. 1909-ben jelent meg első kötete (.....), 1911-ben pedig a második (.....). 1911-től az újpesti Könyves Kálmán Gimnáziumba helyezték át. 1912-ben kezdte a-fordítást. 1913-ban jelent meg fantasztikus regénye, Egy verse ürügyén (*Játszottam a kezével*) hazafiatlansággal vádolták, fegyelmi indult ellene, elvesztette tanári állását, nyugdíjaztatta magát. 1916-ban napvilágot látott harmadik verseskötete, a A című folyóirat főmunkatársa, majd 1919-ben egyetemi tanár lett, az ellenforradalom után azonban megfosztották ettől az állásától is. 1919-ben írta az 1990-ig cenzúrázott *Szittál-e lassú mérgeket* című versét, amelyben a tanácsköztársaság jelszavait leplezte le, az ellentmondásokat tárta fel. A című esszéjében minden diktatúrától elhatárolta magát. 1920-ban Szabó Lőrincsel és Tóth Árpáddal lefordította *A Romlás virágai* című kötetét. 1921-ben házasodott össze-val. 1933-ban írta utolsó regényét, ellenutópiáját, címmel. A Baumgarten Alapítvány kuratóriumi elnöke volt. 1929-től lett a Nyugat-je. 1934-ben jelent meg című irodalomtörténeti munkája. A harmincas évek közepén gégerákot állapítottak meg nála, 1938-ban gégemetszést hajtottak végre rajta, ezután-e segítségével érintkezett a külvilággal. 1938-ban írta bibliai parafrázisát, a-t, majd 1939-ben a Jónás imáját. 1941. augusztus 4-én hunyt el.

Az elérhető pontszám:	10
Az elért pontszám:	

B.

Válaszoljon az alábbi kérdésekre!

(Minden helyes válaszelem 0,5 pontot ér.)

Kiről szól a bemutatott pályakép?

.....

Nevezze meg az egyik háborúellenes költeményét!

.....

Soroljon fel két, a fenti szövegben nem szereplő regényt az írótól!

.....

.....

Az elérhető pontszám:	2
Az elért pontszám:	

13. Verstan

Az alábbi idézet alapján határozza meg a verselés típusát, állapítsa meg a rímképletet/sorfaját, és nevezze meg a strófát / versformát!

(Minden helyes válaszelem 1 pontot ér.)

<p>„Piros levéltől vérző venyigék. A sárga csöndbe lázas vallomások. Szavak. Kiáltó, lángoló igék.” (Kosztolányi Dezső: <i>Negyven pillanatkép – Októberi táj</i>)</p>		
a verselés	rímképlet - szótagszám	a strófa/ versforma

<p>„Az emberélet útjának felén egy nagy sötétlő erdőbe jutottam, mivel az igaz utat nem lelém. Ó szörnyű elbeszélni, mi van ottan, s milyen e sűrű, kúsza vad vadon: már rá gondolva reszketek legottan. A halál sem sokkal rosszabb, tudom. De hogy megértsd a Jót, mit ott találtam, hallanod kell, mit láttam az úton.” (Dante: <i>Isteni színjáték</i>)</p>		
a verselés	rímképlet	a strófa/ versforma

<p>„Hantra dül a pásztor s füttyörészve legelteti nyáját; És nem tudja, kinek hőspora nyugszik alatt; Titkon meg is eped, szomoru dalt zengedez ajka: A hősrányékok csendesen ihletik őt.”</p> <p>(Kisfaludy Károly: <i>Mohács</i>)</p>		
a verselés	sorfajták	a strófa/ versforma

<p>„Rossz lábon állt a vers-zenével, Untig skandalhatunk neki: Jambus? choreus? botfűlével Meg nem különböztetheti. Mit ér Theokritos, Homeros? Ő Adam Smith-szel jut ma célhoz; A gazdaságtan bölcse lett S arról mond mély ítéletet: Az állam jólétben s erőben Hogy nő meg és hogy boldogul, S hogy még aranyra sem szorul, Ha van nyerstermelése bőven. Az apja erre csak legyint, S földjét zálogba adja mind.”</p> <p>(Puskin: <i>Jevgenyij Anyegin</i>)</p>		
a verselés	rímképlet	a strófa/ versforma

Az elérhető pontszám:	12
Az elért pontszám:	

14. Versösszehasonlítás**A.**

Olvassa el Juhász Gyula két versét! Egész mondatokban fogalmazzon meg négy hasonlóságot és két különbséget a költemények között!

(Minden helyes válaszelem 0,5 pontot ér.)

Juhász Gyula: Tiszai csönd

Hálót fon az est, a nagy, barna pók,
Nem mozdulnak a tiszai hajók.

Egyiken távol harmonika szól,
Tücsök felel rá csöndben valahol.

Az égi rónán ballag már a hold:
Ezüstöseket a tiszai hajók.

Tüzeket raknak az égi tanyák,
Hallgatják halkán a harmonikát.

Magam a parton egymagam vagyok,
Tiszai hajók, néma társatok!

Ma nem üzennek hívó távolok,
Ma kikötöttünk itthon, álmodók!

Juhász Gyula: Megint a Tiszánál

Egy nyaram elmúlt, fénye elapadt
És téged, szent folyóm, nem láttalak.

Talán azért is voltam oly beteg,
Mert nem ringattad fáradt képemet.

Hisz habod párna, szőke, lágy selyem,
Melyen hold nyugszik és álom terem.

Ó ez a hold és ez az éjszaka,
A csöndesség és békesség maga.

A csöndesség, mely mégis halk zene,
Azúr világok víg üzenete.

S e béke úgy legyinti lelkemet,
Mikéntha gyöngyvirággal verne meg.

Ó tiszaparti holdas éj, te mély,
Szívembe csöndet és békét zenélj.

Szódd át ezüsttel rajta a borút,
Feledjen el világot s háborút.

Hasonlóság:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Különbség:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Az elérhető pontszám:	3
Az elért pontszám:	

B.

Szerzőjével együtt soroljon fel két olyan verset, amely Tiszához köthető!

(Minden helyes válasz 1 pontot ér)

.....

.....

Az elérhető pontszám:	2
Az elért pontszám:	

15. Költői alakzatok és szóképek**A.**

Hozzon példát az alábbi költői alakzatokra és szóképekre a versből!

(Minden helyes válaszelem 1 pontot ér.)

Mögöttem a múlt...

Mögöttem a múlt szép kék erdősége,
 Elöttem a jövő szép zöld vetése:
 Az mindig messze, és mégsem hagy el,
 Ezt el nem érem, bár mindig közel.
 Ekképp vándorlok az országúton,
 Mely puszta, vadon,
 Vándorlok csüggedten
 Az örökké tartó jelenben.

1. Ellentét:

.....

2. Ismétlés:

.....

3. Paradoxon:

.....

4. Melléknévi metafora:

.....

Az elérhető pontszám:	4
Az elért pontszám:	

B.

Válaszoljon az alábbi kérdésekre!

(Minden helyes válaszelem 0,5 pontot ér.)

Ki a vers szerzője?

Melyik ciklus darabja a költemény?

Az elérhető pontszám:	1
Az elért pontszám:	

16. E feladat a pályázó által választott, a második fordulóban kifejtendő témakörre utal.

A választott téma:

Indokolja meg a *témaválasztását!* Kerülje az általánosságokat (pl.: „... mert szeretem” stb.)! A **három konkrét, igényesen megfogalmazott válasz 2 - 2 pont.**

- a)
-
-
-
-
-
-
- b)
-
-
-
-
-
-
- c)
-
-
-
-
-

Az elérhető pontszám:	6
Az elért pontszám:	

É R T É K E L É S

Sorszám	A feladat típusa, jellege, elnevezése	Elérhető pontszám	Pontszám (A javító tanár tölti ki.)	Jóváhagyott pontszám (Az OKTV- bizottság tölti ki.)
1)	Irodalmi szereplők	10		
2)	Mitológia	2		
3)	Biblia	5		
4)	Képzőművészetek	2		
5)	Kakukktojás	4		
6)	Kislexikon	6		
7)	Villámkérdések	5		
8)	Középkor-kvíz	2		
9)	Magyar reneszánsz és barokk irodalom	12		
10)	Művek, szerzők	9		
11)	Korstílusok	3		
12)	Pályakép (A)	10		
	Pályakép (B)	2		
13)	Verstan	12		
14)	Versösszehasonlítás (A)	3		
	Versösszehasonlítás (B)	2		
15)	Költői alakzatok és szóképek (A)	4		
	Költői alakzatok és szóképek (B)	1		
16)	Választott téma	6		
Az elérhető maximális pontszám:		100		